

بررسی آثار بازگشت قطعه‌نامه‌ها بر همکاری ایران با شانگهای و بریکس

شانگهای و بریکس سپر ایران در برابر اسنپ بک می‌شوند؟

مکانیزم ماشه که در بند‌های ۳۶ و ۳۷ توافق پرجام و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت گنجانده شده، ابزاری حقوقی است که به اعضای باقی‌مانده در پرجام اجازه می‌دهد در صورت ادعای نقض تعهدات از سوی ایران، تحریم‌های پیشین شورای امنیت را به‌صورت خودکار بازگردانند. فعال شدن اسنپ بک می‌تواند مخاطرات حقوقی، اقتصادی و سیاسی برای جایگاه ایران در این سازمان‌ها ایجاد کند و حتی خطر خروج یا تضعیف عضویت ایران را به دنبال داشته باشد.

اسنپ بک و شانگهای

تأیست ۱۴۰۴، تهران در تب‌وتاب مذاکرات دیپلماتیک است. در خیابان‌های پایتخت، نگرانی از بازگشت تحریم‌های سازمان ملل زیر سایه مکانیزم ماشه، بازار ارز را متلاطم کرده است. در همین حال، در اجلاس سازمان همکاری شانگهای در پکن، نمایندگان ایران با اعتماد به نفس در کنار متحدان قدرتمند خود، چین و روسیه، نشستند، اما خبر ارسال نامه تروئیکای اروپایی (بریتانیا، فرانسه، آلمان) به شورای امنیت برای فعال سازی اسنپ بک، فضای اجلاس را تحت تأثیر قرار داده است. دیپلمات‌های ایرانی، با استناد به منشور شانگهای، بر اصل احترام به حاکمیت ملی تأکید دارند، اما سؤال این است: آیا این سازمان می‌تواند ایران را در برابر فشارهای بین‌المللی حمایت کند. یا تحریم‌ها جایگاه ایران را در این پیمان تضعیف خواهند کرد؟ بازگشت تحریم‌های شورای امنیت، به‌ویژه قطعنامه ۱۹۲۹، محدودیت‌هایی بر بخش‌های نفت، بانک، و تجارت بین‌المللی ایران اعمال می‌کند. فعال شدن اسنپ بک می‌تواند ایران را در معرض فشارهای دیپلماتیک قرار دهد. با این حال، برخی اعضای شانگهای، مانند هند و قزاقستان، که روابط تجاری نزدیکی با غرب دارند، ممکن است تحت فشار برای رعایت تحریم‌های سازمان ملل قرار گیرند. ماده ۴ منشور شانگهای بر هماهنگی سیاست‌های خارجی اعضا تأکید دارد، اما اختلاف منافع میان اعضا (مانند روابط هند با آمریکا) می‌تواند اجماع علیه تحریم‌ها را تضعیف کند. این وضعیت ممکن است ایران را به حاشیه رانده و توانایی آن برای ایفای نقش فعال در تصمیم‌گیری‌های شانگهای را کاهش دهد. از طرفی ایران تهدید کرده که در صورت فعال شدن اسنپ بک، ممکن است از پیمان NPT خارج شود. سفیر ایران در سازمان ملل اعلام کرده که این اقدام بر اساس ماده ۱۰ NPT، که به اعضا اجازه خروج در صورت تهدید منافع عالی را می‌دهد، قابل اجراست. خروج از NPT می‌تواند به انزواي بیشتر ایران در صحنه بین‌المللی منجر شود و جایگاه آن را در شانگهای، که بر همکاری‌های امنیتی تأکید دارد، تضعیف کند. در مجموع از منظر حقوق بین‌الملل، فعال شدن اسنپ بک فاقد مشروعیت حقوقی است، زیرا تروئیکای اروپایی خود به تعهدات پرجام پایبند نبوده‌اند.

اسنپ بک و بریکس

قطعنامه ۱۹۲۹، که در صورت فعال شدن اسنپ بک بازمی‌گردد، محدودیت‌های شدیدی بر سیستم بانکی ایران اعمال می‌کند. از جمله قطع دسترسی به SWIFT. به گزارش صندوق بین‌المللی پول، برابر آمارهای سال ۲۰۱۰، این تحریم‌ها ۱۰۰ میلیارد دلار از درآمد نفتی ایران کاست. به گزارش اتاق بازرگانی ایران، برابر پیش‌بینی‌های سال ۲۰۲۵، بازگشت این تحریم‌ها می‌تواند نرخ تورم را به ۴۰ درصد و ارزش پول ملی را تا ۵۰ درصد کاهش دهد. این محدودیت‌ها توانایی ایران برای مشارکت در پروژه‌های مالی بریکس، مانند سرمایه‌گذاری در NDB با استفاده از ارزهای ملی در تجارت، را کاهش می‌دهد. ماده ۲ اساسنامه NDB بر دسترسی برابر اعضا به منابع مالی تأکید دارد، اما فشارهای غرب ممکن است برخی اعضا (مانند برزیل و آفریقای جنوبی) را از همکاری مالی با ایران بازدارد. بریکس بر تقویت تجارت میان اعضا تأکید دارد، اما تحریم‌های سازمان ملل می‌تواند تجارت ایران با اعضای بریکس را مختل کند. به گزارش گمرک ایران، برابر آمارهای سال ۲۰۲۳، چین و هند بیش از ۵۰ درصد صادرات نفت ایران را جذب می‌کنند. بازگشت تحریم‌ها ممکن است هند را، که روابط نزدیکی با آمریکا دارد، به کاهش خرید نفت از ایران وادارد. به گزارش اقتصاد آنلاین، ایران به عنوان عضو بریکس به دنبال کنار گذاشتن دلار در معاملات است، اما تحریم‌های بانکی می‌توانند این هدف را تضعیف کنند. این محدودیت‌ها جایگاه ایران را در پروژه‌های مشترک بریکس، مانند توسعه کریدورهای تجاری، کم‌رنگ می‌کند. فعال شدن اسنپ بک می‌تواند شکاف‌هایی در اجماع بریکس ایجاد کند. بریکس فاقد مکانیزم رسمی برای اخراج یا تعلیق اعضاست، اما تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر اجماع می‌توانند ایران را تحت فشار قرار دهند. اگر ایران به دلیل تحریم‌ها نتواند در پروژه‌های اقتصادی بریکس (مانند سرمایه‌گذاری در NDB) مشارکت کند، برخی اعضا ممکن است خواستار بازنگری در وضعیت عضویت ایران شوند. در مجموع شانگهای دارای منشور رسمی با تعهدات حقوقی مشخص است، در حالی که بریکس ساختاری غیررسمی‌تر دارد و تصمیم‌گیری‌ها بر اساس اجماع انجام می‌شود. این تفاوت باعث می‌شود ایران در شانگهای از حمایت حقوقی قوی‌تری برخوردار باشد، اما در بریکس به اجماع سیاسی وابسته است. چین و روسیه در هر دو سازمان از ایران حمایت می‌کنند، اما اعضای میانه‌رو (هند در شانگهای و بریکس، برزیل و آفریقای جنوبی در بریکس) ممکن است تحت فشار غرب قرار گیرند. تحریم‌های اسنپ بک در هر دو سازمان توانایی ایران برای مشارکت در پروژه‌های اقتصادی را کاهش می‌دهد، اما شانگهای به دلیل تمرکز بر ترانزیت و امنیت، و بریکس به دلیل تمرکز بر مالی و تجارت، حوزه‌های متفاوتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در برآیند کلی، فعال شدن اسنپ بک می‌تواند با کاهش درآمد‌های نفتی، محدودیت‌های بانکی، و فشارهای دیپلماتیک، جایگاه ایران را در سازمان همکاری شانگهای و بریکس تضعیف کند.

حسین انصاری راد در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

کشور به تکرار تئوری

«نرمش قهرمانانه»

نیاز دارد

دولت پزشکیان در برخی زمینه‌ها نیاز به تقویت دارد

ایران باید با غرب به یک مصالحه معتبر دست پیدا کند

آرمان ملی – احسان انصاری: دولت پزشکیان می‌تواند در شرایط دشوار کنونی معادلات را تغییر دهد و یا مسیر معادلات شده است؟ آیا در شرایطی که ضعف برخی مدیران مشهود است پزشکیان به دنبال تغییر آنها نیست؟ چرا به رغم اینکه بکی از شعارهای اصلی پزشکیان در انتخابات بهبود وضعیت اقتصادی بود اما در عمل چنین اتفاقی رخ نداده است؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با حجت الاسلام حسین انصاری راد نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی گفت‌وگو کرده است. انصاری راد معتقد است: «مقام رهبری در گذشته یک تئوری به نام نرمش قهرمانانه داشتند. من فکر می‌کنم در شرایط کنونی امکان تکرار این تئوری وجود دارد و می‌تواند دوباره در دستور کار قرار بگیرد. مقام رهبری این تئوری را از صلح

امام حسن (ع) با معاویه اقتباس کردند و ریشه در سیره ائمه دارد. به همین دلیل نیز این اتفاق می‌تواند رخ بدهد تا بتوان نسبت به آینده خوشبین بود. من هیچ راهی برای آینده ایران به جز اعتماد سازی در عرصه بین‌المللی نمی‌بینم. حضرت امام در زمان پذیرش آتش بین ایران و عراق عنوان کردند من تا چند روز پیش معتقد به ادامه جنگ بودم اما هنگامی که دیدگاه فرماندهان و کارشناسان نظامی را پذیرفتم که کشور دیگر ظرفیت جنگ ندارد با نوشیدن جام زهر این قطعنامه را می‌پذیرم. این تصمیم نشان دهنده عقلانیت امام خمینی با توجه به شرایط بود که بر اساس وضعیتي که کشور در آن مقطع زمانی با آن مواجه بود چنین تصمیمی گرفتند.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

اسلامی نباید بهانه به دست کشورهای غربی بدهد. اگر واقع بینانه به موضوع نگاه کنیم امروز همه مشکلات کشور به سیاست خارجی گره خورده است. این در حالی است که نباید همه مسائل کشور به سیاست خارجی و مذاکره هسته‌ای گره بخورد و دولت هر چه زودتر باید از این مسیر عبور کند و مدیریت کشور را از اسارت سیاست خارجی رها کند. واقعیت این است که در دهه‌های گذشته سیاست خارجی و داخلی ما دچار مشکل بوده است. ما در چهار دهه گذشته در سیاست خارجی شعارهایی مطرح کرده‌ایم که برای کشور هزینه داشته و نتیجه این نوع سیاست ورزی مشکلات و انزوای اقتصادی بوده است.

دولت پزشکیان را در مدیریت امور داخلی به چه میزان موفق می‌دانید؟ آیا دولت در برخی زمینه‌ها نیاز به مدیران جدید ندارد؟

واقعیت این است که دولت آقای پزشکیان بیشتر به دلایل موانعی که پیش روی ایشان قرار داده نتوانسته وضعیت اقتصادی زندگی مردم را بهبود بدهد و به همین دلیل در این زمینه موفق عمل نکرده است. به رغم اینکه افراد کاربلد و توانمندی در تیم اقتصادی دولت حضور دارند اما به نظر می‌رسد این تیم از بسیاری جهات باید تقویت شود و دولت برای رضایت بیشتر مردم سیاست‌های جدید اقتصادی در پیش بگیرد. موجودیت جمهوری اسلامی به اعتماد و رضایت مردم است. اسلام نیز درگرو رضایت مردم است. مردم باید از مدیریت جامعه راضی باشند. سؤال اینجاست که در شرایط کنونی از مدیریت جامعه رضایت دارند؟ آیا ما باید در شرایطی زندگی کنیم که اغلب مردم زیر خط فقر زندگی کنند و مردم ما از برآورده کردن ضروریات زندگی خود ناتوان باشند؟ وضعیت زندگی مردم برخلاف تکلیف شرعی است که بر عهده مدیریت جامعه قرار دارد. سرمایه‌های انسانی که به دلیل عدم شرایط مناسب از کشور مهاجرت و در کشورهای خارجی زندگی می‌کنند باید به کشور برگردند و در راستای خدمت به کشور و مردم خود مورد استفاده قرار بگیرند. چرا میزان مهاجرت نخبگان در سال‌های اخیر نسبت به گذشته افزایش چشمگیری داشته است؟ ما باید کاری کنیم که ایران نمونه یک دموکراسی واقعی، قانونمند و یک کشور اخلاقی و معنوی باشد. وعده ما در انقلاب اسلامی این بود و قرار بود چنین اتفاقی در آینده رخ بدهد. آقای پزشکیان به مردم وعده دادند که در سیاست داخلی و خارجی باید تجدید نظر صورت بگیرد و در این زمینه تلاش خواهند کرد. این اتفاق باید رخ بدهد و ما باید در هر دو زمینه در سیاست‌های اشتباه گذشته تجدید نظر کنیم. نوع روابط ما در عرصه بین‌المللی باید تغییر کند. از سوی دیگر نوع نگاهی که به مردم در داخل کشور داریم نیز باید تغییر کند. ثروت کشور باید به صورت عادلانه بین همه مردم کشور به صورت عادلانه توزیع شود. آقای پزشکیان نیز زوی این نکته تأکید داشتند اما در عمل چنین اتفاقی رخ نداده است.

پس از حمله اتمی به هیروشیما و ناکازاکی

ژاپنی‌ها به این نتیجه رسیدند که ادامه

جنگ به سود ژاپن نیست. صلح کردند و

بلافاصله به ساختن کشور خود مشغول

شدند. تقریباً چنین وضعیتی برای ما هم

وجود دارد

سید محمود میرلوحی:

بازگشت به ملت روند کندي دارد

انسانجایی که ملت نشان داد، نباید بزرگوارى آنها را نادیده بگیرد. زندانیان سیاسى، محصورین و دانشجویان اخراجی نیز در این شرایط قرار دارند و باید به آنها بازگشت؛ بنابراین خالص سازی‌ها را باید رها کرد؛ سیاست طى شده بسیار اشتباه بود و مشارکت ۳۰ درصدی در انتخابات، محصول اقدامات اشتباه است.

عضو حزب اتحاد ملت تصریح کرد: طى سال‌های اخیر اعتراضات بسیاری را شاهد بودیم و بسیاری از جوانانکه در زندان هستند باید مورد عفو قرار بگیرند. متأسفانه چه بسا به جای اینکه به برخورد با جاسوسان متمرکز باشیم، به دنبال برخورد با منتقدین هستیم.

نداشته‌اند که باید این روند اصلاح شود. با وجود پایان یافتن خطرات ناشی از جنگ، این وقایع باید برای حاکمیت عبرت‌آموز باشد، چرا که مهم‌ترین سرمایه حاکمیت، مردم هستند و تأمین امنیتى که در برابر دشمنان جست‌وجو می‌شود، جز از طریق حضور مردم میسر نخواهد شد.

میر لوحی با بیان اینکه احساس می‌شود بازگشت به ملت روند کندي دارد، عنوان کرد: در گذشته نیز اعلام می‌شد صدای مردم شنیده شده، اما پس از فاصله گرفتن از بحران‌ها همان روند گذشته ادامه یافته و راه اصلاح فراموش می‌شود. حاکمیت به پاس قدردانی و

انتخابات آزاد و مشارکت حداکثری را از دیگر ضروریات جامعه دانست و گفت: خالص سازی‌ها و کنار گذاشتن برخی افراد، شایسته سالاری را تحت‌الشعاع قرار داده و بازگشت به این اصل، امری ضروری است. همچنین، سیاست‌هایی که در گذشته منجر به ایجاد شکاف در جامعه شده‌اند، باید کنار گذاشته شوند تا جامعه‌ای مبتنی بر دموکراسی، آزادی و مشارکت همگانی شکل گیرد.

وی افزود: صدا و سیما هنوز صدای همه اقشار جامعه را پوشش نمی‌دهد و صداى بخش‌های خاصى همواره اولویت داشته است. دانشگاهیان و برخی از اقوام نیز سهمی در این میان

یک فعال سیاسى اصلاح‌طلب در این خصوص که چه باید کرد تا انسجام ایجاد شده حفظ شود اظهار داشت: ملت ایران از جهت میهن دوستى، برای تمامیت ارضی ارزش قایل است و برای حفظ این خاک فداکاری می‌کند، اما انتظارات آنها به جای خود باقی است و باید پذیریم که این ملت متکثر هستند و دیدگاه‌های متفاوتی از نظر سیاسى و فرهنگی دارند و باید به آنها پاسخ داده شود.

حاکمیت باید بیش از همه به این ملت اعتماد کند و اینکه بخشی را خودی و بخش دیگر را غیر خودی بداند درست نیست و امکانات و منابع باید بین همه توزیع شود. سید محمود میر لوحی

یادداشت

بازگشتگان ناکام؛

امید علی بابایی

فعال رسانه

در این مطلب منظور ما از بازگشتگان، قشر متوسطی هستند که به هر دلیلی دست به مهاجرت معکوس زده و بعد از سال‌ها تحصیل یا کار در کشورهای اروپایی، آمریکا و اقتصادهای پیشرو، به ایران بازگشته‌اند و زمانی هم که مهاجر بوده‌اند جایگاه آنان طوری بوده که از سطح متوسط یا متوسط به بالایی در آن کشور برخوردار بوده و به اصطلاح، دنیا دیده شده‌اند. بازگشتگان قشر متوسطی که نه هنگام مهاجرت و نه هنگام بازگشت، ثروت‌های افسانه‌ای، رانت و... نداشته و ندارند. اگر با این بازگشتگان برخورد داشته باشید می‌بینید که درصد شکست یا میزان سعی و خطای آنان در اقتصاد ایران بسیار بیشتر از کسانی است که فقط در ایران زندگی کرده و مشغول کسب و کار بوده‌اند. به راستی چرا در حالت خوشبینانه، میزان موفقیت این بازگشتگان، بیشتر از سایر افراد نیست؟ جواب این سوال را می‌توان از چند منظر بررسی کرد:

۱- بررسی شاخص‌های شامخ به عنوان نشان دهنده وضعیت جاری اقتصاد در بخش تولید و خدمات می‌تواند ما را در مسیر آنالیز علل شکست کارآفرینان تویا و به خصوص بازگشتگان کارآفرین و حتی کارشناس یاری کند. با بررسی شاخص مربوط به سفارش‌های جدید و همچنین اشتغال در ماه‌های اخیر و روند این شاخص‌ها در طی چند سال گذشته به وضوح می‌توان مشاهده کرد که در بسیاری از ماه‌های این اعداد زیر ۵۰ بوده که نمایانگر رکود و کاهش تقاضا و شرایط نامطلوب بازار به صورت مداوم است. کاهش سفارش‌های جدید به علت نبود مشتری و بازار است که منجر به فروش کمتر، درآمد پایین‌تر، ناتوانی در پوشش هزینه‌ها و در نهایت شکست کارآفرین در مسیر ایجاد و توسعه کسب و کار می‌شود. از طرف دیگر چون سفارش‌های جدید تحت تأثیر مستقیم نوسانات ارزی و به خصوص کمبود نقدینگی هستند، تأثیر مستقیمی بر اشتغال می‌گذارد. این ارقام، هشدار می‌دهند که در چنین فضایی، با توجه به اینکه کسب و کارهای نوپا هنوز بازار خود را تثبیت نکرده‌اند و شرایط کلی بازار هم ناپایدار است، با خطر شکست جدی مواجهند.

۲- اصلی‌ترین معضلی که بازگشتگان برای کارآفرینی به آن دچار می‌شوند، تفکر صرف سیستماتیک و گذاشتن تمرکز کامل، فقط بر روی برنامه و استراتژی دقیق چیدن برای کسب و کار، صرفاً با تکیه بر دانش و تئوری‌هاست. از همه جای دنیا پارامترهایی مثل تبلیغات، نیروی انسانی، عوامل نرم افزاری و سخت‌افزاری، سرمایه اولیه، سرمایه در گردش، مشتری....، هر کدام دارای وزن و جایگاهی در فرمول ایجاد کسب و کار هستند و از قضا این بازگشتگان هم این ذهنیت را دارند که اگر بخواهند در ایران کارآفرینی کنند نیاز به وزن‌دهی پارمترها بر اساس دانش صرف و تجربیات کسب شده از اقتصادهای پیشرو دارند و اگر هم بخواهند به عنوان مشاور تجربیات خود را در اختیار سایر افراد قرار دهند از فرمول‌هایی که در اقتصادهای دیگر استفاده می‌شود بهره می‌برند تا علم به روز شده را اینجا هم پیاده کنند، اما غالب این افراد بسیار زودتر از سایر افراد شکست می‌خورند یا اگر هم تاب می‌آورند به واسطه برچسب دنیا دیده بودن است که باعث می‌شود کمی فرصت بخرند. در اقتصاد ما، مانند همه دنیا هر پارمتر در کارآفرینی وزن دارد ولی می‌توان به صورت میدانی و حتی با بررسی شاخص‌های شاخص اصلی‌ترین پارمترها نوسانات ارزی و کمبود نقدینگی هستند که نشان می‌دهند سیستم وزن داشتن پول در فراوان، خیلی بیشتر از سایر پارامترهاست و تنظیم، زمان بندی و نحوه استفاده از سایر پارمترها تأثیر به مراتب کمتری نسبت به حجم نقدینگی یا همان پول فراوان دارد. در اقتصاد ایران پیشرو شما می‌توانید با تقسیم‌بندی سرمایه به بخش‌های مختلف کارآفرینی، ایده‌های خود را با سعی و خطا بسنجید اما در اقتصاد ما مهم‌ترین نکته این است که باید اول از همه چند برابر سرمایه در گردش را در حساب خود داشته باشید تا آنقدر تاب‌آوری پیدا کنید که دغدغه چگونگی رفع مشکلات، شما را از اجرائی کردن ایده‌هایتان دور نکند. دلیل این موضوع هم واضح است، انحصار، برتری کسب و کار در ایران به علت سیستم مرسوم اقتصادی از گذشته تا به امروز تنها به واسطه انحصار بوده، انحصار از قدرت نشات می‌گیرد و قدرت در اقتصاد یعنی پول فراوان. شما حتی اگر از رانت به هم برخورد باشید می‌خواهید سریعتر به پول فراوان برسید تا قدرت پیدا کنید، بازار را در اختیار خود بگیرید و به آن جهت دهی کنید. در این صورت چه در شرایط نرمال و چه در شرایط ملتهب و نوسانی، اختیار بازار دست شماست و برایتان فرقی نخواهد کرد چه اتفاقی در جریان است.